

Zajistí vyšší vojenský rozpočet vyšší bezpečnost?

Miloš Balabán

Evropští politikové si o víkendu na mnichovské bezpečnostní konferenci vyslechli z úst amerického viceprezidenta Pence naživo poselství z Bílého domu: pokud chcete být relevantními spojenci USA v NATO, musíte zvýšit svoje vojenské rozpočty na úroveň dvou procent HDP.

Donald Trump umí počítat. Proč by USA s ročním HDP přesahujícím 16 biliónů dolarů měly platit víc do rozpočtu NATO, když evropští členové Aliance mají roční HDP o dva bilióny dolarů vyšší? Navíc musí brát v potaz, že ani globální hegemon a nejdůležitější člen NATO prostě nemá nevyčerpatelné finanční zdroje. Zvláště když ho tíží stále rostoucí dluh, který už překročil hranici devatenácti biliónů dolarů.

Pro prezidenta může být velmi složité, aby svým voličům, kterým slíbil, že udělá Ameriku znovu velikou, vysvětloval, že Spojené státy budou nadále platit do rozpočtu NATO víc, než musí, a že i z tohoto důvodu bude méně peněz v americkém rozpočtu třeba na rekonstrukci zastaralé infrastruktury.

Jenže i pro evropské politiky bude neméně složité vysvětlovat veřejnosti, proč má růst vojenský rozpočet, často i o sto procent, i když viceprezident Pence dal Evropanům desetiletou lhůtu.

Jako první se ozval německý ministr zahraničí Sigmar Gabriel. Veřejně si položil otázku, kde na navýšení německého rozpočtu na obranu o zhruba 25 miliard eur (676 miliard korun) vzít peníze. A dodal, že vyšší výdaje na obranu v podobě dvou procent HDP nemusejí znamenat vyšší bezpečnost. Gabriel určitě nebude ve svých pochybnostech v Evropě osamocen.

Může tomu tak být i u nás, vždyť dvě procenta HDP se dnes zhruba rovnají sumě 130 miliard korun. Dnes jsme zhruba na 52,5 miliardy plánovaných pro letošní rok, přičemž česká vláda se zavázala k růstu obranného rozpočtu na 1,4 HDP do roku 2020.

Je tudíž možná na místě podívat se na problém komplexněji. Evropští členové NATO dnes vydávají souhrnně na obranu ročně 250 miliard dolarů. Tlak z USA by tak Evropu mohl donutit zrychlit proces evropské vojenské integrace a hlavně zefektivnit hospodaření s tak obrovskými prostředky. Evropa přitom výdajově převyšuje svého deklarovaného hlavního protivníka, kterým je Rusko, téměř čtyřikrát.

K efektivitě hospodaření se mohou přidat i promyšlenější politické strategie s využitím diplomatických nástrojů, humanitární a rozvojové pomoci. Kam třeba vedou převážně ideologicky motivované intervence, už víme. Představují ale i obrovské rozpočtové zatížení.

Podle analýzy ekonomky Harvardovy univerzity Lindy Bilmesové dosud stály Spojené státy invaze do Iráku a operace v Afghánistánu dva bilióny dolarů! A co dnes vidíme: stále nekončící bitvu o irácké město Mosul, které se Iráčané s podporou Američanů snaží vyrvat z rukou Islámského státu.

V případě humanitární a rozvojové pomoci Evropa musí počítat s novým Marshallovým plánem pro Afriku cíleně směřujícím do regionů a států, který by mohl eliminovat bezpečnostní hrozby pro Evropu lépe než vojenské zásahy. Určitě sem patří hrozba masové migrace. Bude to určitě drahé, efekt ale možná předčí navýšené vojenské rozpočty.

Proto pokud hovoříme o vojenských výdajích, mělo by to být součástí mnohem širší diskuse o možnostech zajišťování bezpečnosti.

Obrana země není spojena jen s armádou, ale i s tím, jak je zajištěna vnitřní bezpečnost. V případě válečného konfliktu to platí dvojnásob. A nemáme snad u nás dobře fungující integrovaný záchranný systém? Nemělo by se tedy začít uvažovat o rozpočtových

výdajích na obranu a bezpečnost jako o jednom celku? I z toho důvodu, že hranice mezi vnitřní a vnější bezpečností se dnes hodně stírají.